

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z wiedzy o społeczeństwie
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2010/2011**

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny
Data: 16 listopada 2010
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia:

1. Na stronie tytułowej w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron i 20 zadań.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem **X bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem **X** i zaznacz inną odpowiedź znakiem **X**.
7. Zadania np. z luką, na dobieranie lub innego typu, wykonuj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

liczba punktów możliwych do uzyskania: 65
liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 52

Wypełnia komisja konkursowa

nr zadania	1-5	6	7-8	9	10-12	13	14	15-17	18	19	20	Razem
liczba punktów możliwych do zdobycia	0-5	0-3	0-8	0-10	0-12	0-3	0-4	0-6	0-3	0-1	0-10	65
liczba punktów uzyskana przez uczestnika konkursu												

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -
2. Członek -
3. Członek -

W zadaniach 1-5 zaznacz znakiem „X” prawidłową odpowiedź

Zadanie 1. (0-1 pkt) Projekt o zmianie konstytucji może przedłożyć

- A. 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent RP
- B. 1/5 ustawowej liczby posłów, Rząd lub Prezydent RP
- C. 1/5 ustawowej liczby posłów, Rząd, Senat lub Prezydent RP
- D. 1/5 ustawowej liczby posłów, Rząd lub Senat

Zadanie 2. (0-1 pkt) Cechą gospodarki rynkowej jest

- A. Dominacja sektora państwowego
- B. Dobrowolny udział ludzi i podmiotów gospodarczych w działalności gospodarki
- C. Podejmowanie przez władzę centralną wszystkich decyzji ekonomicznych
- D. Odgórne ustalanie cen przez władzę państwową

Zadanie 3. (0-1 pkt) Społeczność lokalną charakteryzuje określenie

- A. Brak więzi międzyludzkich
- B. Szczególna odmiana państwa
- C. Zdolność do podejmowania wspólnych działań
- D. Występowanie tylko w dużych aglomeracjach miejskich

Zadanie 4. (0-1 pkt) Z jakiego dokumentu pochodzi poniższy fragment

- A. Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności
- B. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- C. Konstytucji RP
- D. Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

„ Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz własnej kultury. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzygnięciu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej”.

Zadanie 5. (0-1 pkt) Mniejszością etniczną w Polsce są

- A. Żydzi
- B. Romowie
- C. Rosjanie
- D. Niemcy

Zadanie 6. (0-3 pkt)

Do podanych w tabeli artykułów dopisz odpowiednią zasadę konstytucyjną, wybierając z podanych poniżej

Artykuł	Treść artykułu	Zasada
Art4.	1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej Należy do Narodu. 2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.	
Art.10	1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej. 2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.	
Art.8	1. Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej. 2. Przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że konstytucja stanowi inaczej.	

Zasada demokratycznego państwa prawnego, zasada suwerenności narodu, zasada prymatu konstytucji, zasada podziału władz

Zadanie 7. (0-4 pkt)

Wpisz do tabeli pojęcia odpowiadające podanym definicjom, wybierając z podanych poniżej

	Definicja	Pojęcie
1.	Okres między opublikowaniem ustawy a dniem jej wejścia w życie	
2.	Szczególny rodzaj komisji nadzwyczajnych powoływanych do zbadania konkretnej sprawy w ramach wykonywania przez sejm funkcji kontrolnej	
3.	W świetle konstytucji Prezydent RP nie może pełnić żadnej innej funkcji publicznej ani sprawować innego urzędu	
4.	Zatwierdzenie przez sejm sprawozdania z działalności finansowej rządu, stanowiące uznanie tej działalności za prawidłową	

Absolutorium, immunitet, vacatio legis, komisja śledcza, zasada incompatibilitas

Zadanie 8. (0-4 pkt)

Do podanych uprawnień dobierz właściwy organ władzy

A. Zapewnienie bezpieczeństwa zewnętrznego	1. Zgromadzenie Narodowe
B. Kierowanie ustaw do Trybunału Konstytucyjnego	2. Rząd
C. Uchwalanie ustaw	3. Sejm
D. Przyjmowanie przysięgi od nowo wybranego Prezydenta	4. Prezydent RP
	5. Premier

A..... B..... C..... D.....

Zadanie 9. (0-10 pkt)

Uzupełnij tekst, dotyczący funkcjonowania władzy ustawodawczej w Polsce

Władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują sejm i senat. Sejm składa się z posłów. Wybory do sejmu są powszechne,, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu Senat składa się ze senatorów. Sejm i senat wybierane są na kadencję. Sejm może skrócić swoją kadencję uchwałą podjętą większością co najmniej głosów ustawowej liczby posłów. Skrócenie kadencji sejmu oznacza jednocześnie skrócenie kadencji Wybrany do sejmu może być obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy lat. Wybrany do senatu może być obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy Ważność wyborów do sejmu i senatu stwierdza

W zadaniach 10- 11 rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe. Wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli „Prawda” (zdanie prawdziwe) lub „Fałsz” (zdanie fałszywe)

Zadanie 10. (0-4 pkt)

Prezydent RP

Zdania		Prawda lub Fałsz
A.	W razie zrzeczenia się przez Prezydenta RP urzędu jego obowiązki przejmuje marszałek senatu	
B.	Kadencja Prezydenta RP trwa 5 lat i zaczyna się w dniu wybrania go na stanowisko	
C.	Od 1989 r. wybory Prezydenta RP są powszechne i bezpośrednie	
D.	Uprawnieniem Prezydenta RP jest zwoływanie Rady Gabinetowej, która obraduje pod jego przewodnictwem	

Zadanie 11. (0-4 pkt)**Preambula Konstytucji RP**

„W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy w 1989 roku możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my - Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami, za kulturę zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, nawiązując do najlepszych tradycji Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, zobowiązani by przekazać przyszłym pokoleniom wszystko co cenne z ponad tysiącletniego dorobku, złączeni więzami wspólnoty z naszymi rodakami rozsianymi po świecie, świadomi potrzeby współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej, pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność, w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem lub przed własnym sumieniem, ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Wszystkich, którzy dla dobra Trzeciej Rzeczypospolitej tę konstytucję będą stosowali, wzywamy, aby czynili to, dbając o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi, a poszanowanie tych zasad mieli za niewzruszoną podstawę Rzeczypospolitej Polskiej”.

Zdania		Prawda lub Fałsz
A.	Według preambuły źródłem władzy w Polsce są również przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych, posiadający obywatelstwo polskie	
B.	Preambuła określa cele, do których państwo będzie dążyć	
C.	W preambule jest odwołanie do zasady pomocniczości, co oznacza, że władza centralna zajmuje się wszystkim sprawami państwie	
D.	Z preambuły wynika, że władze w Polsce mają konstytucyjny obowiązek współdziałania	

Zadanie 12. (0-4 pkt) Na podstawie „Wprowadzenia do socjologii” Barbary Szackiej podaj 4 informacje, które powinny być podane do wiadomości odbiorców przez podmiot publikujący wyniki badań opinii publicznej

A.

B.

C.

D.

Zadanie 13. (0-3 pkt) Wpisz do tabeli nazwy państw oznaczonych cyframi na mapie. Obok tych, które są członkami Unii Europejskiej dopisz daty ich przystąpienia.

http://maximus.pl/pliki/grafika//wos/wos_2009_mapa13.gif

Numer na mapie	Rok	Nazwa państwa
1.		
2.		
3.		

Zadanie 14. (0-4 pkt)

Na podstawie „Społeczeństwo i polityka” pod red. K. Wojtaszczyka i W. Jakubowskiego, napisz jak dzielimy środki masowego przekazu z punktu widzenia form własności

- A.
- B.
- C.
- D.

Zadanie 15. (0-2 pkt)

Podaj nazwę obszaru zaznaczonego na mapie, będącego przedmiotem sporu w tym rejonie Europy oraz pełną (polską) nazwę organizacji terrorystycznej, działającej w tym rejonie

[tp://www.google.pl/imgres?imgurl=http://www.interklasa.pl/porta1/dokumenty/ue184/Wielka_Brytania_Irlandia_Polnocna.png&imgrefurl=http://www.interklas](http://www.google.pl/imgres?imgurl=http://www.interklasa.pl/porta1/dokumenty/ue184/Wielka_Brytania_Irlandia_Polnocna.png&imgrefurl=http://www.interklas)

Nazwa obszaru

Pełna nazwa organizacji

Zadanie 16. (0-2 pkt) Wpisz do tabeli numery zdjęć odpowiadające lub związane z organizacjami międzynarodowymi przedstawionym na fotografiach. Rozwiń skróty tych organizacji.

<http://www.feelingeurope.eu/Images/nato.jpg>

Zdjęcie nr 1

<http://www.mmlodz.pl/rep/meeting/824.3.jpg>

Zdjęcie nr 2

http://www.theodora.com/flags/new14/nato_logo.jpg

Zdjęcie nr 3

<http://amnesty.org.pl/uploads/pics/ONZ.pg.jpg>

Zdjęcie nr 4

<http://www.unic.un.org.pl/jugoslavia/content/img/03.jpg>

Zdjęcie nr 5

Nazwa organizacji międzynarodowej	Numer zdjęcia	Rozwińcie skrót nazwy organizacji
NATO		
ONZ		

Zadanie 17. (0-2 pkt)

Sformułuj 2 argumenty przemawiające za tym, iż media przedstawiają fałszywy obraz świata

Argument 1.

.....

Argument 2.

.....

Zadanie 18. (0-3 pkt)

Na podstawie tekstu wymień 3 czynniki , które autor uważa za integrujące społeczeństwo polskie. Wyjaśnij również jak autor rozumie pojęcia kultura narodowa.

J. Trzesniewski, CZYNNIKI JEDNOCZĄCE I DEZINTEGRUJĄCE WSPÓŁCZESNE SPOŁECZEŃSTWO POLSKIE. Najważniejszy ze spajających czynników współczesne społeczeństwo polskie można ogólnie nazwać kulturą. (...) Na kulturę narodową składają się na pierwszym miejscu język i pewien rodzaj obyczajowości, którą możemy powiązać czy nawet identyfikować z religią (rzymskokatolicką). Język wspólny wszystkim Polakom pozwala na silną identyfikację wewnętrzną i jednocześnie oddziela ich od społeczności zagranicznych. Język zatrzymuje niektóre jednostki przed emigracją. Czynnika tego brakuje w niektórych krajach postkolonialnych, powoduje to masowy i ciągły odpływ ludności. Doceniając jednoczącą rolę języka polskiego należy dbać o jego pozycję i chronić go przed naleciałościami ekspansywnej kultury anglojęzycznej. Język to nie tylko czynnik jednoczący naród ale także nośnik kultury w postaci , dzieł literackich i innych form wypowiedzi. Pozwolę tu sobie na mały przykład. Muzyk M. Maleńczuk zapytany kiedyś o jego stosunek do Polski odpowiedział: "tu nauczyłem się mówić, tu przeczytałem swoją pierwszą czytankę...". Jak widzimy polskość to czasem tylko i aż sentyment (miłość) i wdzięczność. Kolejnym czynnikiem integrującym społeczeństwo polskie jest wspólna wiara katolicka, nie będę tu opisywał jak tragicznie rozbitcie religijne wpływało i wpływa na losy innych narodów (współcześnie np. Indonezja). (...) Jednocząca funkcja wiary polega na zaszczepieniu (w procesie wychowania) jednostce wspólnego z innymi etosu (etyki, norm obyczajowych). Dzięki temu nawet gdy nie znamy się , wiemy jakie (teoretycznie) są normy etyczne drugiej osoby. Ponadto religia to także zbiór podań, legend itp. Tak jak ludzie w całej Europie znają np. *MIT O IKARZE*, tak każdy Polak słyszał o Popieluszcze czy M. Kolbe , postaciach mało znanych nawet wśród katolików w innych częściach świata. Dalsze czynniki jednoczące współczesne społeczeństwo polskie to np. terytorium i rasa(...)

źródło: <http://pl.shvoong.com/books/487967-czynniki-jednoczące-dezintegrujące-współczesne-społeczeństwo/>

Czynniki

.....

Wyjaśnienie pojęcia kultura narodowa

.....

